

ДО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

**от национално представителните организации на и за хора с увреждания
към Националния съвет за хората с увреждания**

Относно: Дискутирани промени в Закона за здравето

Уважаеми госпожи и господа,

Със Закона за държавното обществено осигуряване за 2026г., в преходни и заключителни разпоредби се предвиждат изменения в Закона за здравето и приемане на нов член 113а, със следното съдържание:

„Чл. 113а. По искане на Националния осигурителен институт, подадено в срока по чл. 115, ал. 1, изречение първо от Кодекса за социално осигуряване, НЕЛК преразглежда влезли в сила експертни решения, когато във връзка с отпускане и/или изплащане на парични обезщетения, помощи и пенсии от държавното обществено осигуряване се открият нови обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за издаване на тези експертни решения. В тези случаи специализираният състав на НЕЛК, разглеждащ случая, се произнася след извършен от ТЕЛК преглед, избрана по ред, определен от министъра на здравеопазването и управителя на Националния осигурителен институт.“

Национално представителните организации на и за хора с увреждания считаме, че приемането на подобен текст без необходимото обществено обсъждане ще породи многобройни практически проблеми, а не решения свързани с контрола на медицинската експертиза.

1. Практически се въвеждат два режима на атакуване на решенията на ТЕЛК:
  - А) стандартно обжалване в 14-дневен срок от датата на издаване на решението от ТЕЛК;
  - Б) възобновяване на процедурата по вземане на решение от ТЕЛК в срока по чл. 115 ал.1 от КСО- 5 години от датата на издаване на решение от ТЕЛК при

наличие „на нови обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение“ ;

Въвеждането на втория режим за оспорване на решенията на ТЕЛК (скрито обжалване) е предпоставка за хаос в системата на медицинската експертиза и съответно за нестабилност на административните актове издавани от нея. Ситуацията се влошава драстично от факта, че от тях произтичат финансови вземания, които подлежат на връщане. С това се нарушава съществен правен принцип за еднократно обжалване на административен или съдебен акт пред по-висша инстанция и стабилност на влезлите в сила решения. Още повече, че присрочните решения от една, две или три години след изтичането им и не подновяването им могат да бъдат атакувани като загубили своята сила и неправопораждащи административни актове.

2. Въвеждането на принципа за произволно определяне на ТЕЛК, вземане на решението на база документи издадени от други органи, липсата на преглед на лицето с увреждане от ТЕЛК поставят въпроса - Защо ТЕЛК трябва да носи отговорност за взетото решение на база на епикризи и други медицински документи с оспорвано или невярно съдържание. Не виждаме решение на въпроса за отговорността на органа издал спорния документ, послужил за база за решението на ТЕЛК.
3. При въвеждането на новия санкционен режим с неясни правила, очакваните последици са:
  - А) задълбочаване на процеса на кадрово некомплектване на ТЕЛК;
  - Б) многобройни и продължителни по време административни преписки и съдебни дела с неясен край, но с ясно лишаване от права на хора с увреждания;
  - В) липса на приходи за преживяване до ниво физическо оцеляване на лицата с увреждания попаднали във водовъртежа на правните казуси.

Уважаеми госпожи и господа,

Национално представителните организации на и за хора с увреждания не сме против затягане на контрола в процеса на медицинската експертиза, ние сме против обаче държавният произвол, репресия и отнемане на права на лица с увреждания. Желаяме да бъде възстановен социалния диалог, който отсъства в последните няколко години и чрез обсъждане в работни групи с участието на представители на всички заинтересовани страни да намерим колкото е възможно по-бързо сравнително верните решения. Те трябва да пресекат негативните корупционни практики, но и да гарантират държавната подкрепа за хората с увреждания, произтичаща от Националното законодателство, Конвенцията за правата на хората с увреждания и други международни договори, ратифицирани от Република България.

В заключение можем да кажем, както знаете демографският срив е безспорен факт, населението застарява и боледува, появяват се нови заболявания в резултат на начина на живот неизвестни преди десетилетия. Независимо от нарастване на средствата в бюджета на НЗОК, здравеопазването ни търпи големи критики от гледна точка на достъпност, качество и обществена ефективност.

Очакваме разум от страна на властимащите и диалог, в който отново заявяваме готовността си за участие.